

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 81/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 23. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. A., Z., B., zastúpenej advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava vo volebnom obvode č. 7 konaných 27. novembra 2010, za účasti J. P., B., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. A. Z. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2010 doručená sťažnosť RNDr. A. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava vo volebnom obvode č. 7 (ďalej aj „mestské zastupiteľstvo“) konaných 27. novembra 2010.

Zo sťažnosti, z jej príloh a vyžiadanej volebnej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka kandidovala v komunálnych voľbách konaných 27. novembra 2010 do mestského zastupiteľstva za poslankyňu pod poradovým číslom 3, pričom získala podľa predložených zápisníc okrskových volebných komisií (ďalej len „OVK“) č. 1, 2, 3 a 4 volebného obvodu č. 7 spolu 817 hlasov z celkového počtu 1967 odovzdaných platných hlasov, t. j. viac ako 10 % hlasov všetkých voličov.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že podľa jej odôvodnenej obavy „*pri sčítaní hlasov došlo k porušeniu Zákona o voľbách v troch zo štyroch zriadených volebných okrskov, a to tým, že za platné hlasovacie lístky boli okrskovými volebnými komisiami č. 1, 3 a 4 uznané aj hlasovacie lístky označené v rozpore s ust. § 31 ods. 4 Zákona o voľbách krížikom alebo podčiarknutím mena kandidáta, prípadne iným zákonom nedovoleným spôsobom.*

Ako sa vyjadrili členky okrskovej volebnej komisie v okrsku č. 1 J. V. a A. F., členka okrskovej volebnej komisie v okrsku č. 3 Bc. P. K. a členka okrskovej volebnej komisie v okrsku č. 4 D. D., vo všetkých menovaných okrskoch boli za platné uznané tiež hlasy, ktoré boli označené krížikom, namiesto Zákonom o voľbách povinne ustanoveného krúžku. Na rozdiel od týchto okrskov, v okrsku č. 2 neboli takto (v rozpore so zákonom) označené hlasovacie lístky uznané za platné, čo potvrdila členka okrskovej volebnej komisie č. 2 E. J.

Sťažovateľka má preto za to, že hlasy odovzdané v okrskoch č. 1, 3 a 4 v obvode č. 7 v meste Bratislava vo voľbách do mestského zastupiteľstva Bratislavy neboli sčítané správne, a preto podáva túto sťažnosť proti výsledku volieb do mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy vo volebnom obvode č. 7 a týmto napáda zvolenie J. P. za poslanca mestského zastupiteľstva ako nezákonné.“.

Ďalej sťažovateľka uviedla, že „okrskové volebné komisie č. 1, 3 a 4 v obvode č. 7 v meste Bratislava ako platné uznali aj tie lístky, ktoré boli označené v rozpore so Zákonom o voľbách a ktoré podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu majú byť považované za neplatné.

Súčasne okrsková volebná komisia č. 2 rovnako (v rozpore so zákonom) označené hlasovacie lístky vyhlásila za neplatné a nezapočítala takto udelené hlasy do celkového

súčtu hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom. V spojení s porušením Zákona o voľbách okrskovými volebnými komisiami č. 1, 3 a 4 tak došlo okrem iného tiež k porušeniu rovnosti volebného práva občanov, nakoľko podmienky výkonu takého volebného práva boli v jednotlivých okrskoch rovnakého obvodu uplatňované rozdielne, čo je z ústavného pohľadu neprípustné.

Vzhľadom na rozdiel hlasov (3) a na fakt, že k porušeniu Zákona o voľbách došlo v troch zo štyroch okrskoch príslušného volebného obvodu, má sťažovateľka za to, že také porušenie Zákona môže mať výrazný vplyv na volebný výsledok.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd zrušuje rozhodnutie mestskej volebnej komisie zapísané v zápisnici mestskej volebnej komisie o výsledku volieb do mestského zastupiteľstva v obvode č. 7 mesta Bratislava z 28. novembra 2010 a za zvolenú poslankyňu vyhlasuje RNDr. A. Z.“

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie

ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ustanovenia zákona o ústavnom súde o predbežnom prerokovaní návrhu sa vzťahujú aj na sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy, pri predbežnom prerokovaní ktorých ústavný súd preskúmava, či spĺňajú všeobecné a osobitné náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na ich odmietnutie vymedzené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb do Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava vo volebnom obvode č. 7 konaných 27. novembra 2010.

1. Všeobecné východiská na predbežné prerokovanie sťažnosti

Voľby sú všeobecne akceptovaným demokratickým prostriedkom pravidelného obnovovania verejnej moci občanmi, resp. presnejšie voličmi, t. j. osobami oprávnenými voliť podľa príslušných volebných prepisov.

Z čl. 129 ods. 2 ústavy vyplýva oprávnenie, ako aj povinnosť ústavného súdu preskúmavať na základe sťažností ústavnosť, ako aj zákonnosť namietaných volieb.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana základných práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Ústava garantuje všetkým oprávneným voličom voliť svojich zástupcov do voľbami kreovaných orgánov verejnej moci (aktívne volebné právo), t. j. rozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení nimi volených orgánov verejnej moci (čl. 30 ods. 1 ústavy), pričom garantuje tiež všeobecnosť, rovnosť a priamosť volebného práva, ako aj jeho vykonanie tajným hlasovaním (čl. 30 ods. 3 ústavy). Ústava zároveň garantuje predovšetkým

prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov, a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy), uchádzať sa o zvolenie do funkcie starostu obce alebo funkcie poslanca obecného zastupiteľstva za rovnakých podmienok [pasívne volebné právo (m. m. PL. ÚS 18/07)].

Pod zákonnosťou volieb do orgánov územnej samosprávy treba rozumieť uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (m. m. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv dotknutých osôb, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (m. m. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv, je čl. 31 ústavy, podľa ktorého zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Citované ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádza svoje vyjadrenie predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom a podmienkou fungovania demokratického štátu (m. m. PL. ÚS 19/98, PL. ÚS 82/07).

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách

do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“ alebo „zákon o voľbách“) dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločnosťou demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení volebného zákona (v tomto prípade podľa § 45 volebného zákona), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také

dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať tak intenzívne porušenie zákona o voľbách, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či jednotlivé tvrdenia (námietky) sťažovateľky uvedené v sťažnosti v prípade ich preukázania mohli či už jednotlivito, alebo spoločne vytvoriť reálne predpoklady právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 písm. c) zákona o ústavnom súde, t. j. zrušiť rozhodnutie mestskej volebnej komisie (ďalej len „MVK“) zapísané v zápisnici MVK o výsledku volieb do mestského zastupiteľstva z 28. novembra 2010 a za zvolenú poslankyňu vyhlásiť sťažovateľku, a súčasne posudzoval, či neexistujú dôvody na odmietnutie sťažnosti z dôvodu jej zjavne neopodstatnenosti.

2. K jednotlivým námitkám sťažovateľky

Podstatou sťažnosti sťažovateľky je jej *„odôvodnená obava, že pri sčítaní hlasov došlo k porušeniu zákona o voľbách v troch zo štyroch zriadených volebných okrskoch, a to tým, že za platné hlasovacie lístky boli okrskovými volebnými komisiami č. 1, 3 a 4 uznané aj hlasovacie lístky označené v rozpore s § 31 ods. 4 zákona o voľbách krížikom alebo podčiarknutím mena kandidáta, prípadne iným zákonom nedovoleným spôsobom“*.

Ďalšou uplatnenou námitkou v sťažnosti je tvrdenie, že OVK č. 2 v rozpore so zákonom o voľbách riadne „označené hlasovacie lístky vyhlásila za neplatné a nezapočítala takto udelené hlasy do celkového súčtu hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom“.

Ústavný súd si vyžiadal od Miestneho úradu mestskej časti Bratislava – Vajnory volebnú dokumentáciu vrátane hlasovacích lístkov z volieb uskutočnených 27. novembra

2010 a po prepočítaní všetkých hlasovacích lístkov pre kandidátov na poslanca do mestského zastupiteľstva, ktorý pozostával zo štyroch volebných okrskov, zistil, že:

Vo volebných okrskoch č. 1, 2, 3 a 4 bol pre jednotlivých kandidátov odovzdaný tento počet platných hlasov:

- kandidát č. 1 – 818 hlasov (odporca)
- kandidát č. 2 – 328 hlasov
- kandidát č. 3 – 816 hlasov (sťažovateľka)

Spolu: 1962 hlasovacích lístkov

Z predložených kópií zápisníc OVK z volebných okrskov č. 1, 2, 3 a 4 o hlasovaní vo voľbách poslancov do mestského zastupiteľstva vyplýva, že pre jednotlivých kandidátov bol podľa v nich uvedených údajov odovzdaný takýto počet platných hlasov:

- kandidát č. 1 – 820 hlasov (odporca)
- kandidát č. 2 – 330 hlasov
- kandidát č. 3 – 817 hlasov (sťažovateľka)

Spolu: 1967 hlasovacích lístkov

Podľa § 31 ods. 4 druhej vety zákona o voľbách na hlasovacom lístku pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva zakrúžkovaním poradových čísel označí kandidátov, pre ktorých hlasuje.

Podľa § 38 ods. 1 zákona o voľbách neplatný je hlasovací lístok,

- a) ktorý nie je na predpísanom tlačive,
- b) ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4,
- c) ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta, alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na takúto funkciu.

Podľa § 38 ods. 4 zákona o voľbách v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka okrsková volebná komisia s konečnou platnosťou.

Ústavný súd ďalej zistil, že OVK č. 1 považovala za platné aj 2 hlasovacie lístky, na ktorých bola sťažovateľka v jednom prípade označená podčiarknutím a v druhom prípade zakrúžkovaním jej mena a priezviska. Okrem uvedeného aj OVK č. 4 vyhodnotila ako platné 2 hlasovacie lístky, na ktorých bola sťažovateľka označená krížikom umiestneným na poradovom čísle a v druhom prípade na poradovom čísle bol vyznačený krúžok spoločne s krížikom.

Ústavný súd teda na základe vykonanej kontroly všetkých hlasovacích lístkov uznaných jednotlivými OVK volebného obvodu č. 7 za platné zistil, že námietka sťažovateľky založená na tvrdení, že v prospech protikandidáta, proti ktorému smeruje jej sťažnosť, boli uznané za platné aj hlasy označené v rozpore s § 31 ods. 4 druhej vety zákona o voľbách, nie je opodstatnená. Naopak, takto sporným spôsobom označené hlasovacie lístky boli podľa zistení ústavného súdu uznané za platné v prospech sťažovateľky.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky týkajúcu sa údajného vyhlásenia za neplatné a nezapočítania hlasovacích lístkov OVK č. 2 „do celkového súčtu hlasov odovzdaných jednotlivým kandidátom“, ústavný súd po prepočítaní a prekontrolovaní aj všetkých predložených neplatných hlasovacích lístkov zistil, že táto jej námietka je tiež neopodstatnená.

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že v okolnostiach danej veci došlo síce pri sčítavaní hlasov v OVK č. 1, 3 a 4 volebného obvodu č. 7 k určitým pochybeniam, avšak zistené odchýlky oproti údajom uvedeným v *predložených zápisniciach OVK (v prípade sťažovateľky 1 hlas a u jej protikandidáta 2 hlasy)* neovplyvnili *poradie, resp. dosiahnutý výsledok volieb jednotlivých kandidátov kandidujúcich za poslanca do Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava vo volebnom obvode č. 7, ako bol vyhlásený 28. novembra 2010.*

Sťažovateľkou uvedené skutočnosti teda nezakladajú žiaden dôvod na to, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby jej následne prípadne vyhovel, zrušil rozhodnutie mestskej volebnej komisie zapísané v zápisnici mestskej volebnej komisie o výsledku volieb do mestského zastupiteľstva v obvode č. 7 mesta Bratislava z 28. novembra 2010 a vyhlásil ju za zvolenú poslankyňu, čoho sa svojou sťažnosťou domáhala.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2011